

“HATAY, SURİYE VE ORTA DOĞU’DA YÜZ YILIN İZLERİ, BUGÜNÜN GÖZLEMLERİ”

Bugün içinde bulunduğumuz Orta Doğu bölgesinde büyük huzursuzluklar yaşanmaktadır. Bunun sebebi, bölgenin zengin petrol kaynaklarına ve stratejik kara ve deniz yollarına hakim olmasıdır. Bu yüzden bu bölge, her dönemde dünya egemenliği peşinde koşan emperyalist devletlerin hedefi olmuştur.

Bölgemizde yaşanmakta olan bu karışıklıkların kaynaklarını Batılı devletlerin Osmanlı topraklarında 19.yüzyılda başlattıkları faaliyetlerde aramak gerekir. Tanzimattan sonraki dönemde devletin bütün bölgelerinde yabancı devletlerden gelen misyonlar ve bunların açtığı okullar ayrılıkçılık ve isyan tohumları ekmiş, bundan sonra isyanlar ve ayrılıklar hızlanmış, çöküş dönemine girmiş ve savaşlarla yıpranmış olan Osmanlı Devleti bu parçalanmaya engel olamamıştır.

1914 yılında 1.Dünya Savaşı başlayınca, uzun zamandır bölgede cirit atan Batılı devletler, Orta Doğu’yu da ateşe vermişlerdir. Bunun Hatay’daki yansıması 1915 yılında Musadağı’nda çıkan Ermeni isyanı; Orta Doğu’daki yansıması ise Arap isyanı ve bir nesli yok eden bitmez tükenmez savaşlar olmuştur.

Bölgede 19. Yüzyıldan beri faaliyetlerini sürdüren yabancı devletler artık ettiklerini biçme zamanının geldiğine inanmışlardı. Bunun bir sonucu olarak Ocak 1916’da İngilizlerle Fransızlar Sykes-Picot anlaşmasıyla Anadolu’yu ve Ortadoğuyu aralarında paylaştılar. Bu anlaşmaya daha sonra Ruslar da ortak oldu. İngilizlerin ve Fransızların Rusları aralarına almalarının sebebi, Rusları çok sevmeleri değil, onları Doğu Anadolu’da tutarak Akdeniz’e inmelerini engellemektir.

Aynı dönemde Osmanlı orduları bölgedeki cephelerde uğradığı yenilgilerle gündün güne eridi ve en az zayıyla çekilmenin yollarını aramaya başladılar. Çekilme sürecinde bölgenin kilit noktaları olan Şam ve Halep terkedildi. Ordumuz Halep’in kuzeyinde yapılan son savaşta tarihinin son zaferini kazanmasına rağmen sonuç değişmedi; bunu Mondros Mütarekesi (yani Ateşkes Anlaşması) izledi.

30 Ekim 1918’de imzalanan bu anlaşma ile 1. Dünya Savaşı sona erdi. Sıra, Osmanlı Devleti’nin tasfiye edilmesindeydi. Mondros Mütarekesi’nden hemen sonra Yıldırım Orduları Grubu Kumandanlığına atanan Mustafa Kemal Paşa İstanbul’dan gelen emirlere rağmen, İngiliz ve Fransızların İskenderun’a asker çıkarmalarına engel oldu. Ama bunun hemen ardından bu görevden alındı, 10 Kasım 1918’de İstanbul’a döndü.

Paşa’nın ayrılışından dört gün sonra Fransızlar 14 Kasımda İskenderun’u , 15 Kasımda Belen’i, 7 Aralıkta Antakya’yı ve 11 Aralıkta Dört Yol’u işgal ettiler. İşgal ettikleri bölgede Antakya Haçlı Prensiği’nin hatırasına hürmeten, hemen hemen aynı yerlerden geçen bir sınır çizerek, bu sınırlar içinde “İskenderun Sancağı” adını verdikleri bir yönetim oluşturdular.

İşgali takip eden günlerde Dört Yol ve çevresinde yapılan zulüm ve işkenceler halkı galeyana getirdi ve ilk direniş orada başladı. 19 Aralık 1918 günü Milli mücadelenin ilk kursunu orada atıldı.

Bunu izleyen dönemde, Antakya, Amik ve Dörtöyol'da kurulan Kuvayı Milliye çeteleri, Fransız birlikleriyle giriştikleri çatışmalarda onlara büyük kayıplar verdirdiler. Bölgeyi, Fransızlar için iğneli beşik haline getirdiler.

Bu süreçte İstanbul ve Anadolu'nun birçok şehri düşman işgaline uğramıştı. Bunun hemen ardından 19 Nisan 1920'de San Remo'da Osmanlı Devleti üzerinde yapılacak ameliyata karar vermek amacıyla, savaş galibi devletler tarafından bir konferans toplandı.

Bundan dört gün sonra 23 Nisan 1920'de Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında Türkiye Büyük Millet Meclisi toplanarak, ülke yönetiminde milli iradenin hakim olacağını dünyaya ilan etti.

San Remo Konferansı 26 Nisan'da sona erdi. Konferansta Sykes-Picot anlaşmasında bazı düzeltmeler yapılarak, Osmanlı ülkesini paylaşmaya ve Ortadoğuyu yeniden şekillendirmeye yönelik bazı kararlar alındı:

Bu kararlarda,

- 1-Osmanlı toprakları ve Ortadoğu petroleri paylaşıldı.
- 2-Doğu Anadolu'da Bağımsız bir Ermenistan ve
- 3-Özerk bir Kürdistan kurulması kararlaştırıldı.
- 4-Osmanlı Devleti'nin Asya ve Kuzey Afrika'daki Arap toprakları üzerindeki bütün haklarından vazgeçmesi kararlaştırıldı.
- 5-Suriye topraklarının A tipi manda olarak Fransız mandası altına verilmesi, Lübnan'ın Fransız idaresi altına girmesi,
- 6-Irak'ın ingiliz mandası altına verilmesi, Filistin'in İngiliz idaresi altına girmesi kararlaştırıldı.
- 7- Ayrıca, Boğazlar ve Osmanlı borçları konusu da görüşüldü.

Bundan dört ay kadar sonra 10 Ağustos 1920'de bu kararlar anlaşma haline getirilip Sevr'de Osmanlı Devleti temsilcilerine, ağızlarını açma fırsatı dahi verilmeden imzalatıldı. Bu anlaşma ile Osmanlı Devleti etkisiz hale getirilmiş, yok olma derecesine düşürülmüş olacaktı. Ama Mebusan Meclisi kapalı olduğu için onaylanmadı, Türkiye Büyük Millet Meclisi de bu anlaşmayı yok saydı.

Anadolu'da ve Avrupa'da bu gelişmeler olurken, Güney ve Güneydoğu Anadolu'da işgal edilen bölgelerde işgale karşı direniş devam ediyor, Antakya, Dörtöyol ve Amik bölgelerinde Kuvayı Milliye çeteleri Fransız birliklerine karşı cansiperane mücadelelerini sürdürüyorlardı.

Geniş bir bölgede devam eden bu mücadele Fransa'yı yıldırılmış, Haziran 1921'de Ankara'da Franklin Buyyon başkanlığındaki bir Fransız heyetiyle barış görüşmeleri başlamıştı. Bu görüşmeler devam ederken, hükümetin talimatı üzerine, 2. Kolordu Komutanlığı güney cephesinde savaşın durdurulmasını emretti. Bu emir üzerine Antakya ve Dörtöyol civarındaki Kuvayı Milliye birlikleri, 22 Temmuz 1921 günü savaşı bırakarak cepheden çekildiler. (Ama Fransızlar durmadı)

Nihayet 20 Ekim 1921'de, Türkiye ile Fransa arasında Ankara İtilafnamesi (yani Ön Barış Anlaşması) imzalandı. Bu İtilafname Batılı bir devletin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni ilk defa tanımış olması bakımından o gün için önemli bir belge idi.

İtilafname ile Fransızlarla güneyde devam eden savaş hali sona eriyor, Suriye ile Türkiye arasında bir sınır çiziliyor, bu sınır Antakya, İskenderun ve havalisini (İskenderun Sancağı) Suriye’de bırakıyordu.

İtilafname aynı zamanda Sancak’ta yaşayan Türlere kültürel alanda özel bazı haklar tanıyordu. Bunların yanında, Fransa, Türk hükümetine silah ve malzeme yardımı yapmayı da taahhüt ediyordu.

Görüşmeler sonuçlandığında İskenderun Sancağı kurtarılamayıp sınırlarımız dışında kalınca, Mustafa Kemal Paşa Fransız delegeye, “bu toprakları bir gün mutlaka geri alacağımızı” kesin bir dille söylemişti...

Ankara İtilafnamesi imzalandıktan sonra bölgedeki bütün birlikler ve sağlanan savaş malzemesi Batı cephesine kaydırıldı ve 30 Ağustos 1922’de Anadolu’da büyük zafer kazanıldı. Bu zafer işgal altındaki Antakya ve çevresinde bayramlarla kutlandı. Bunun ardından 11 Ekim 1922’de Mudanya Mütarekesi imzalandı, Yunanlılarla savaş hali sona erdi.

Şimdi barış dönemi başlayacaktı. 27 Ekim 1922 tarihinde İtilaf Devletleri, Lozan’da toplanacak olan Barış Konferansı’na Büyük Millet Meclisi Hükümeti’ni de davet etmiş, hükümet olumlu cevap vermişti. Mecliste, konferansa katılacak heyet belirlendi, hazırlıklar yapıldı.

Lozan’a gidecek heyete verilen talimata göre, heyet “*Suriye sınırının düzeltilmesi için çaba harcayacak, bu sınır “Akdeniz sahilinde İbn-i Hani burnundan başlayarak doğuya devam edip, sonunda Musul ilinin güney sınırına ulaşacak şekilde* çizilecekti.. Yani Lozan’da, İskenderun Sancağı ve Musul, sınırlarımız içine alınacaktı!

Aynı günlerde Antakya, Beylan ve Reyhaniye ileri gelenleri, konferansta kendi durumlarının da dikkate alınmasını talep eden birer beyanname hazırladılar ve temsilcileri eliyle Büyük Millet Meclisi’ne ulaştırdılar. Bu beyannameler, Mecliste “Güney Türkmenistan’ın talepleri” olarak okundu.

Lozan’a giden Türk heyeti hem geleceğin devleti, hem de devletin geleceği için çetin bir mücadele veriyordu. Ama Türkiye’ye karşı birlikte hareket eden diğer delegasyonlar, Türk heyetine amansız bir baskı ve kuşatma uygulayarak, Sevr’de yaptıkları gibi, ellerinde hazır olan anlaşma metnini hiç müzakere edilmeden onaylatmaya çalışıyorlardı.

Her zorlukta Ankara’ya bilgi veren ve talimat alan Türk heyeti, Ankara ile haberleşmelerinde mecburen müttefiklerin denetiminde olan telgraf hatlarını kullanıyordu. Bu yüzden, heyetin hükümetten aldığı talimatlar ve atacakları adımlar önceden öğrenilerek, konferansta herhangi bir talepte bulunmalarına fırsat verilmiyordu.

Lozan görüşmeleri devam ederken, Aralık 1922 başlarında, hiç gündemde olmadığı halde “Anadolu’da Ermeniler için milli bir yurt oluşturulması” talebi ortaya atıldı. Bu teklif 14 Aralık 1922 günü tekrar gündeme getirildi. Türk heyeti, Ankara’nın kesin talimatı gereği, her iki talebi de reddetti.

Bu defa 30 Aralık 1922 günkü görüşmelerde Amerika Birleşik Devletleri delegasyonu adına Ermenilerle ilgili bir beyanname ve bir muhtıra verildi. Bu muhtıra ve beyanname:

1-Çukurova ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde (yani Adana, Maraş, Antep ve Urfa’yı içine alan bölgede), 18 bin kilometrekarelik bir alanda bir “Ermeni Yurdu” oluşturulması isteniyordu.

2- Burada Türkiye ile Suriye arasında tarafsız bir Sancak yönetimi kurulacak, bu sancak Cemiyet-i Akvam idaresi altında özerk idareye sahip olacaktı.

3- Buraya Türkiye'den ve yurt dışından 600-700 bin civarında mülteci Ermeni getirilip yerleştirilecekti -ki bu, resmen devlet içinde devlet demektir. Kısacası, San Remo ve Sevr kararlarının uygulanmasından başka bir şey değildi.

Konferansta üçüncü defa gündeme getirilen Ermeni Yurdu talepleri Türk heyetini bir cendereye sokma girişimiydi. Konferansta şimdi resmen toprak bütünlüğümüze de göz dikiliyor, kendi topraklarımızda hükümranlık hakkımız tartışmaya açılmak isteniyordu.

Dimyata pirince gidelim derken, şimdi evdeki bulgur da tehlikeye girmişti. İş bununla da bitmiyordu:

1921'de Fransa ile imzalanan ve Türkiye-Suriye sınırını belirleyen Ankara İtilafnamesi'ni Türkiye onaylamış, ama Fransa Parlamentosu tarafından henüz onaylanmamıştı. Yani kozlar henüz Fransa'nın elindeydi. Şimdi karşı taraf bu sınırı tartışmaya açabilir, isteklerini kabul ettirmek için İtilafnameyi şantaj vasıtası olarak kullanabilirdi.

Amansız ve insafsız bir baskı ve kuşatma altında tutulan heyetimiz, adeta ölüm gösterilerek sıtmaya razı edilmek isteniyordu.

Bundan dolayı, Türk heyeti, Lozan'a giderken kendilerine verilen sınır düzeltme talimatını bir yana bıraktı ve Ankara İtilafnamesi'ni Lozan'da imzalanacak antlaşma ile onaylatıp, mevcut sınırı kurtarma kaygısına düştü. Ama ellerindeki bu kozu değerlendirmek isteyen Fransız, İngiliz ve İtalyan delegeler mazeretler göstererek İtilafnamenin antlaşma metnine girmesini kabul etmediler. Bu yüzden konunun görüşülmesi ertelendi, görüşmeler kesildi.

Görüşmelerin kesilmesi üzerine İsmet Paşa ve heyet mensupları, 6-7 Şubat 1923 günü Lozan'dan ayrılarak Türkiye'ye döndüler. Heyet Başkanı İsmet Paşa, 21 Şubat 1923 günü Meclisin gizli celsesinde bir konuşma yaptı. Konuşmasında, müttefiklerin birleşerek "ara verme" tehdidi ile bize baskı yaptıklarını, birçok ağır beyanatlarda bulunarak anlaşmayı imzalamaya zorladıklarını ifade etti.

Daha sonra söz alan Mustafa Kemal Paşa, Musul Vilayeti meselesinin çözümü konusuna değindikten sonra, bazı Milletvekillerinin Misâk-ı Millî'ye ihanet edildiği suçlamalarına karşı, "Misâk-ı Millî'de şu hat, bu hat diye hiçbir vakit sınır çizilmediğini, o sınırı çizen şeyin, milletin menfaati ve yüce Heyetin sulhteki isabeti olduğunu, yoksa haritası mevcut bir sınırın bulunmadığını..." söyledi. Bu sözler, "Misak-ı Millî" kavramının mevcut şartlara göre yeniden tanımlandığı anlamına geliyordu.

Meclisteki müzakerelerden sonra bir durum değerlendirmesi yapan Gazi Mustafa Kemal Paşa, Batılı devletlere gücümüzü ve kararlılığımızı göstermek için bir güç gösterisine ihtiyaç olduğuna karar verdi. Bu güç gösterisi, Ermenilerin güney ve güneydoğu Anadolu'da yurt talep ettikleri bölgede yapılmalıydı.

Önce Hükümete ve Genelkuruma yeni sınıf ve kur'aların askere alınarak savaşa hazır olunması emrini verdi. Bunun ardından, trenle güneye doğru bir yurt gezisine çıktı. 15 Mart 1923 günü Adana'ya ulaşan Gazi Paşa'yı şehirde mahşeri bir kalabalık, coşkun gösterilerle karşıladı. Paşa ve beraberindekiler yürüyerek şehre girerken, kalabalığın önüne çıkan bir grup insan yollarını kesti.

Bunlar, Fransızlarla mücadele ettikleri için memleketlerini terketmek zorunda kalan Antakyalı ve İskenderunlulardı. Gazi Paşa'nın Adana'ya geleceğini öğrenince, her kelimesi özenle seçilmiş bir nutuk metni hazırlamışlar, bunu okuma görevini Ayşe Fıtnat adındaki kıza vermişlerdi.

Ayşe Fıtnat, Gazi M.Kemal Paşa'ya hitaben acıklı, herkesi ağlatan ve “Ey Ulu Gazi, bizi kurtar” yalvarışıyla biten bu nutku büyük bir heyecanla okudu ve memleketlerinin kurtarılmasını talep etti. Antakya'lı kızın bu nutkunu dinleyen Gazi Paşa'nın gözleri nemlenmişti. Kıza şu cevabı verdi:

“Kırk asırlık Türk yurdu düşman elinde esir kalmaz!”

Bu cümle, hem Antakya, İskenderun ve havalisi Türklerinin kurtuluşları için bir ümit ışığı, hem de Lozan'da bu bölgeyi Ermenilere verdirmek için baskı yapan müttefiklere net ve kesin bir cevap oldu.

Bunun ardından Türk Heyeti Lozan'a tekrar döndü ve sonraki görüşmelerde Ermeni yurdu talepleri bir daha gündeme gelmedi.

Lozan'da devam eden görüşmeler sonucunda, Türk ve Fransız heyetleri Ankara İtilafnamesi'nin onayını sağlayacak hüküm konusunda bir uzlaşmaya vardılar. Buna göre Ankara İtilafnamesi antlaşmada ayrı bir madde olarak yer almayacak,

Türkiye-Suriye sınırını tarif eden ”20 Ekim 1921 tarihinde imzalanan Türkiye-Fransa İtilafnamesi'nin 8. maddesinde açıklanan ve belirlenen hudut” şeklindeki maddede adından bahsedilerek resmileşmiş olacaktı.

Nihayet görüşmeler tamamlandı ve Lozan Antlaşması 24 Temmuz 1923 günü imzalandı. Mücadele dönemi sona ermiş oldu.

Bundan sonra 29 Ekim 1923'te Türkiye Cumhuriyeti kuruldu. Önce de belirttiğimiz gibi, güney sınırlarımızı belirleyen Ankara İtilafnamesi aynen kabul edildiği için, İskenderun Sancağı, Cumhuriyet Türkiyesinin sınırları dışında kalmıştı.

Cumhuriyetin kuruluşuyla Türk tarihinde yeni bir dönem başladı.

Burada, milli mücadele dönemiyle ilgili olarak iki hususa dikkatlerinizi çekmek istiyorum:

Cumhuriyet döneminde yazılan tarih kitaplarımızda, İstiklâl mücadelemiz anlatılırken, ilk silahlı direnişin Hatay sınırları içinde Dört Yol'da başladığına, işgale karşı ilk kurşunun yine burada atıldığına ve halkın kahramanlık destanlarıyla dolu mücadelesine hiç değinilmemiştir. (Bu husus 1985 yılında Ankara'da Milli Eğitim Bakanı huzurunda tarafımızdan dile getirildikten sonra, 1987 yılında ortaokul ders kitaplarında iki satırla “ilk direniş”in Dört Yol'da başladığına değinilmiş, ama ilk kurşundan bahsedilmemiştir.)

Yine Cumhuriyet Tarihi ya da İnkılâp Tarihi kitaplarında, milli mücadelenin “Güney Cephesi” bölümü yazılırken sadece Adana, Maraş, Antep ve Urfa'nın adına yer verilmiş, ancak (Fransızlar gücenmesin diye) aynı dönemde aynı mücadeleyi veren Hatay'dan hiç bahsedilmemiştir.

Devletin ve bilim çevrelerinin bu tutumu hem bilime ve tarihi gerçeklere aykırıdır, hem de Hatay'a

haksızlıktır. Bu gerçeği çeşitli ulusal ve uluslar arası toplantılarda defalarca dile getirdim, ilgilenileceği söylendi, ama hiç bir şey değişmedi.

Bu haksızlığın ve yanlışlığın bir an önce düzeltilmesi, çocuklarımızın, ilimizde “bir anıtı bile bulunmayan” bu kutsal mücadeleyi öğrenmelerinin sağlanması şarttır.

Şimdi tekrar konumuza dönüyorum:

Lozan’da her konu bir karara bağlanmış, ama petrol yüzünden İngiltere’nin görüşmeye yanaşmadığı Musul meselesi çözümlenemeyerek ertelenmişti. Bu dâvâ daha sonra ele alındığında, Türk hükümetinin bütün çabalarına rağmen İngiltere, Milletler Cemiyetini, Şeyh Sait İsyanını, Türkiye’nin Fransa ile imzalayacağı anlaşmayı ve benzeri faktörleri kullanarak durumu lehine çevirdi ve 5 Haziran 1926’da imzalanan anlaşma ile Musul, İngiliz mandası altındaki Irak’a dahil edilerek Türkiye’den koparıldı.

Şimdi bir başka hususa değinmek istiyorum:

Hatay’ın yakın tarihini inceleyenler, Lozan’dan sonra İskenderun Sancağı konusunun gündemden düştüğü ve hatta gözden çıkarıldığı, Atatürk’ün 1936 yılına kadar bu bölge ile hiç ilgilenmediği kanaatine kapılmaktadır.

Bilindiği gibi, o yıllarda devlet pek çok iç ve dış mesele ile meşguldür. Bunun yanında, Boğazlar da henüz Türkiye’nin tam kontrolü altında değildir. Bu gibi sebepler yüzünden devlet henüz o bölgelere fiilen müdahale edecek güce sahip değildir. Ama Gazi Paşa bu bölgeyi bir an olsun aklından çıkarmamış, çözümlenmek için uygun zaman ve ortamı beklemektedir.

Şu hatıra bunu doğrulayacak en güzel örnektir:

1930 yılında, Samsun Lisesini ziyareti sırasında Gazi Paşa bir öğrenciden tahtaya Türkiye haritası çizmesini istemiş, öğrenci çok güzel bir harita çizmiştir. Hatırlanacağı üzere, o zamanki resmi haritalarda Türkiye-Suriye sınırı Kilis’ten gelip, düz bir çizgi halinde İskenderun körfezine kavuşmaktadır. Yani Antakya-İskenderun bölgesi Suriye içindedir. Çocuk da bunu aynen çizmiştir.

Harita bitince Paşa, “bu haritada bir şeyi eksik bırakmadın mı?” diyerek tebeşiri öğrencinin elinden alır, tahtaya çizilen haritada körfezle Kilis arasındaki çizgiyi eliyle silip, bugünkü Hatay sınırlarından geçen bir sınır çizer ve öğrenciye dönerek,

”Böyle olmayacak mı?” diye sorar.

Öğrenci çok anlamlı bir cevap verir:

“Paşam, sınırlarımız çizdiğiniz yerden geçer!”

Burada da görüldüğü gibi, Atatürk, sınırlarımız dışında kalan “İskenderun Sancağı” ile -yani Antakya, İskenderun ve havalisiyle- ilgisini hiç kesmemiştir. Uygun ortam doğduğunda, 1936 yılında önce Boğazlar meselesini çözümlemiş, bundan birkaç ay sonra, Fransa-Suriye Anlaşmasını öne sürerek olaya el koymuş, İskenderun Sancağı’na “Hatay” adını vermiş, titiz bir takip ve dahiyane bir politika sonucunda, hayatını da ortaya koyarak, Milletler Cemiyeti eliyle bağımsızlık verilmesini sağlamıştır.

Yapılan seçimler sonucunda 2 Eylül 1938’de kurulan “Hatay Devleti” bir Türk devletiydi. Kuruluşunu gördüğü, ama mürüvvetini göremediği bu devletle o, hem 1921 yılındaki sözünü, hem de 1923’te Adana’daki vaadini yerine getirmişti.

Bilindiği gibi, Türkiye ile Fransa arasında 23 Haziran 1939 tarihinde, Fransa’nın, kendisine Milletler Cemiyeti’nce verilmiş olan mandaterlik yetkilerini sona erdiren bir anlaşmanın imzalanmasından 6 gün sonra, Hatay Devleti, 29 Haziran 1939 tarihinde meclisinin Türkiye’ye katılma kararı vermesi üzerine sona erdi, katılma süreci 23 Temmuz 1939 günü tamamlandı. Elimizden çıkıp tekrar Anavatana dönen tek toprağımız olan Hatay, bu nedenle değeri çok yüksek bir yurt parçasıdır.

Bu vesileyle bir hususa daha dikkatlerinizi çekmek isterim: Zaman zaman halk arasında, bazı çevrelerin yaydığı ve sonra kendilerinin de inandığı bir söylenti dolaşır: Bu söylentiye göre, Türk-Fransız anlaşmasının gizli bir maddesi varmış ve bu gizli maddeye göre Hatay’da yüz yıl sonra -yani 2039 yılında- yeni bir referandum yapılacaktı...

Bu, söylenti, Hatay’ın Türkiye’ye katılmış olmasını hazmedemeyen birilerinin fitne çıkarmak amacıyla uydurduğu kara propaganda eseri bir kuyruklu yalandır. Çünkü:

-Hatay’da hiçbir zaman bir referandum yapılmamıştır.

-Hatay ne Hong-Kong’dur, ne de statüsü ona benzer.

-23 Haziran 1939 Türk-Fransız Anlaşmasının geleceğe yönelik herhangi bir hükmü ve hiçbir gizli maddesi yoktur.

-Hatay’ı kimse kimseye vermemiştir. Milletler Cemiyeti’nin kurduğu bir devlet olan Hatay Devleti, kendi millet meclisinin iradesiyle, uluslar arası hukuk çerçevesinde ebedi Türk yurdu olarak anavatana katılmış bir yurt parçasıdır; Türkiye’nin “tecezzi kabul etmez” bir cüzüdür.

Hatay’ın anavatana katıldığı günden bu yana geçen zamanı değerlendirdiğimizde, Hatay’ın iki sembolünü, Amik Gölü’nü ve Antakya köprüsünü kaybettiğini hüzünle hatırlıyoruz. Bunun yanında, ilin ne kadar gelişip değiştiğini de takdir ediyor, iki üniversiteye sahip olmasını en büyük kazanç olarak değerlendiriyoruz. Dileriz bu sayede ilimiz 17. yüzyıldaki gibi yine “Behişt-i İrfan” -yani ilim-irfan cenneti- olarak anılır.

Hatay’dan bahsetmişken, bir nebze de, eski Osmanlı vilayeti iken Fransız işgali ve mandası altına giren Suriye’den bahsedelim:

Suriye, biraz önce hikâyesini özet olarak anlattığımız Hatay’ın Türkiye’ye katılmasına tepki göstermiştir. Halbuki Hatay Türkiye’ye katıldığında Suriye hâlâ Fransız mandası altındadır ve dâvâda taraf bile değildir. Bağımsızlığına ancak 1946 yılında kavuşabilen Suriye’nin bundan sonraki tarihi, “Sancak” yani “Hatay” gösterileriyle ve birbirini izleyen ihtilallerle doludur.

Bu ihtilallerden ilkini, bir Türkiye dostu (ve film sanatçısı Turan Seyfioğlu’nun hapisane arkadaşı) olan Albay Hüsnü Zaim Nisan 1949’da yapmıştır. İhtilalden hemen sonra referandumla Cumhurbaşkanı seçilen ve “mareşal” unvanını alan Zaim’in Suriye ordusunun yeniden düzenlenmesi için Türkiye’den bir askeri heyet istemesi üzerine, Türkiye Orgeneral Kâzım Orbay başkanlığında bir heyet göndermiştir. Ama dört ay sonra yine bir ihtilalle devrilen Hüsnü Zaim, Türk dostu olmanın bedelini kurşuna dizilerek ödemiştir.

Hüsnu Zaim dışındaki tüm Suriye devlet başkanlarının ve devlet adamlarının ortak vasfı Türkiye düşmanlığı olmuş, bu nedenle 1939'dan sonraki dönemde her seviyedeki okulda çocuklara, gençlere hep Türk düşmanlığı aşılanmıştır. Diğer yandan, Suriye, kısa tarihi boyunca Hatay'ı hep Suriye haritası içinde göstermiş, Fırat sularını bahane ederek Türkiye'yi taciz etmek için terör dahil her yolu denerken, zengin su kaynaklarının bulunduğu Golan'ın İsrail tarafından işgaline boyun eğmiştir. Herkesin hatırlayacağı gibi, Suriye'nin haddini aşan girişimleri yüzünden 1998 yılında, iki devlet, savaşın eşiğinden dönmüştür.

Hafız Esat'ın ölümünden sonra iki devlet arasında ilişkilerin yumuşadığına, 2000-2011 yılları arasında, Türkiye'nin baştan beri arzuladığı gibi, barış ve huzur dolu bir dönem yaşandığına hepimiz tanık olduk. Buna rağmen, 1939'dan beri beyinlerindeki çemberleri kıramayan ve Golan için İsrail'e ses çıkaramayan Suriye'li yöneticiler, bu dönemde de Hatay iddialarını sürdürdüler, Hatay'ı inat ve ısrarla haritaları içinde göstermeye devam ettiler. 11 yıl süren bu dostluk döneminde dahi hiçbir şekilde "Bizim Hatay diye bir meselemiz yok" sözünü telaffuz etmediler.

Nihayet, 2011 yılında "Arap Baharı" adı verilen fırtına bu defa Suriye'yi karıştırdı. Yaşanan savaş ortamı yüzünden ülkede huzur kalmadı, yerinden yurdundan olan 2 milyonu aşkın Suriyeli, kaderin bir cilvesi olarak, düşman olarak gördükleri, aleyhinde gösteriler yaptıkları Türkiye'ye sığındılar, bu millet onlara kucak açtı. Hiç kimsenin başına gelmesini arzulamadığımız bu üzücü durum karşısında "Allah kimseyi yerinden yurdundan etmesin" diyor, gelecekte birçok problemlere de yol açabilecek olan bu insanlık dramının bir an önce sona ermesini diliyorum.

Uluslararası alanda yaşadığımız ve kökü yine 1. Dünya Savaşı günlerine dayanan diğer bir meselemiz, Batılı devletlerin sürekli kaşındığı Ermeni soykırımı konusudur. Hümanist geçinen, hümanizmi ve insan haklarını savunan Batılı devletlerin tarihleri utanç verici soykırım örnekleri ile doludur. Ama bunlar hiç gündeme gelmez. Türk tarihinde ise soykırım olarak adlandırılacak hiç bir olay yoktur. Ama tarihi arka planı gözardı edilerek, din ve ırk fanatizmiyle üretilen ve belli çevreler tarafından sömürülen "Soykırım" iddiaları, körü körüne birçok devletin meclisinde kabul edilerek bunun Türkiye aleyhine bir baskı unsuru olarak kullanılmasına çalışılmıştır. Bunun üzücü bir boyutu da, ülkemizde kendi vatandaşlarımızdan bazılarının bu yaklaşımı desteklemeleridir. Böyle bir eğilimin varlığı, eğitim sistemimizin milli şuur kazandırmadaki zafiyetinin hazin bir göstergesidir.

Söze Ortadoğu ile başladık, yine Ortadoğu ile bitirelim:

Başta da belirttiğimiz gibi sanki tarih tekerrür etmekte, Orta Doğu'da yine dünya egemenliği peşinde koşan Batılı devletler boy ölçüşmektedir. San Remo ve Sevr kararlarının üzerinden yüz yıl gibi uzunca bir zaman geçmesine rağmen, bu devletler bölgeden hâlâ el çekmemişlerdir. Bu güçler, şimdi bölgede, amaçlarına uygun yeni köprü başları, yeni nüfuz ve sömürü alanları oluşturma çabası içindedir. Bu yetmiyormuş gibi, bu nüfuz ve sömürü yarışının yarattığı kargaşa ortamında, bölge ile hiç ilgisi olmayan İran Suriye'ye nüfuz etmiş, -1916'da bölgeden uzak tutulan-Rusya Suriye sayesinde Akdeniz'e inmiş ve her ikisi de Suriye safında, kimin yönettiği bilinmeyen unsurlarla fiilen savaşılmaya başlamışlardır. Bunlar son günlerde, son Türkmen kalesi olan Bayır-Bucak bölgesini Türkmenleri imha etmek için karadan ve havadan saldırıya geçmişler, Türkiye sınırını ihlal eden bir uçakları düşürülmüş ama Birleşmiş Milletler üyesi hiçbir devlet kendilerine "sizin orada ne işiniz var?" diye sormamıştır.

Suriye ve Irak'ta yaşanan problemleri çözmek için durumdan kendilerine vazife çıkaran ve bölgeye uçak göndererek bombalayan koalisyon devletlerinin yaptıkları da farklı değildir: Bunların hiçbir insani gayesi yoktur. İngiltere ve Fransa 1916'da neden buradaysa, şimdi de onun için buradadır. A.B.D. 1919'da King-Crane Komisyonu'nu neden gönderdiyse, şimdi de amacı aynıdır ve o zaman alamadığını şimdi almak istemektedir. Görünüşe göre bu iki tarafın ortak hedefi, Irak ve Suriye'nin sınır bölgelerindeki Türkmen varlığını sona erdirmek, Türkiye'nin Arap dünyası ile ilgi ve bağlarını kesmek, bölgedeki Türk etki ve etkinliğini ortadan kaldırmaktır.

Bu demektir ki, Türkiye, (bazıları ile aynı ittifak içinde yer alsalar da) yine 1915'li, 1920'li yıllardaki düşmanları ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Bu karmaşık ortamda Türkiye, gerek sınır güvenliğini sağlama, gerekse mülteci problemini yönetme konusunda her türlü tedbiri almıştır. Hali hazırda bölgede yaşanan krizin en ağır yükünü çeken, her konuda kilit taşı durumunda olan, Suriye'nin ve Irak'ın bölünmesine karşı çıkan tek devlet Türkiye'dir. Bu sebepten, her zaman olduğu gibi, bölgeye müdahil olan bütün devletlerin hedefi de Türkiye'dir. Binlerce kilometre uzaktan gelip ortalığı toz duman eden bu devletler, Türkiye'nin burnunun dibindeki olaylara müdahalesini istememekte, yaptığı girişimlerden rahatsız olmakta, bu rahatsızlıklarını her girişime ayak bağı olarak ve Türkiye'nin başını ağrıtabilecek unsurları destekleyerek göstermektedirler.

Sayıdığımız hususlar da gösteriyor ki, geleceğe yönelik kaos senaryolarının yazıldığı bu ortamda, bölgenin barış, güven ve istikrar unsuru olarak Türkiye'nin önemi ve değeri günden güne artmaktadır. Yaşanan sıkıntılara rağmen, çok şükür devletimiz bütün kurumlarıyla dimdik ayakta ve bütün istikrarsızlık unsurlarıyla mücadele edecek kadar güçlüdür. En önemlisi de, yarınlarımızı güvenle emanet edeceğimiz bir gençliğimiz vardır.

Merhum Mehmet Akif'in,

Girmeden tefrika bir millete düşman giremez,
Toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez...

mısralarında belirttiği gibi,

bugün toplum olarak ihtiyacımız olan şey, geçmişten ders alarak, birlik, beraberlik, dayanışma içinde kardeşçe yaşamak, yarınlara ümit ve güvenle bakmak ve ülkemizin geleceğine sahip çıkmaktır. Yine Akif'in işaret ettiği gibi,

Sahipsiz olan memleketin batması haktır
Sen sahip olursan bu vatan batmayacaktır...

Bu inançla, önce Cumhuriyetimizin kurucusu, yüzyılın devlet adamı Atatürk'ü ve silah arkadaşlarını, bütün şehit ve gazilerimizi rahmet ve minnetle anıyor, ülkemiz için barış ve huzur dolu yıllar dileyerek hepimize teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.